

DOI: 10.5281/zenodo.3881946

UDC: 332.146.2

JEL: D810

SYSTEMATIZATION OF RISKS AND THREATS TO THE ECONOMIC SECURITY OF THE REGION IN THE PROCESS OF DECENTRALIZATION

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗАГРОЗ І РИЗИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ В ПРОЦЕСІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Ganna V. Iefimova, Doctor of Economics, Associate Professor
Admiral Makarov National University of Shipbuilding,
Mykolaiv, Ukraine
ORCID: 0000-0001-5271-2913
Email: hanna.yefimova@nuos.edu.ua

Mariia D. Klysiak
Admiral Makarov National University of Shipbuilding,
Mykolaiv, Ukraine
ORCID: 0000-0002-9321-6796
Email: mariia.dmitrievna333@gmail.com

Received 29.11.2019

Єфімова Г.В., Клісяк М.Д. Систематизація загроз і ризиків економічної безпеки регіону в процесі децентралізації. Оглядова стаття.

У статті наведено авторське бачення дефініцій загроза, ризик, небезпека та децентралізація. Розкрито три найважливіших блоки внутрішньої структури економічної безпеки регіону, розглянуто в чому проявляється економічна безпека регіону, яку повинний забезпечувати комплекс економічних, екологічних, правових, геополітичних та інших умов. Визначено складові економічної безпеки на регіональному рівні, а також спектр загроз, ідентифікація яких дозволить знизити їх негативний вплив. Відповідно до визначення загрози визначено їх класифікацію за видами. Запропоновано систематизацію ризиків та загроз економічної безпеки регіонів в умовах децентралізації.

Ключові слова: економічна безпека регіонів, ризики, загрози, виклик, децентралізація, систематизація, методи, діагностика, ідентифікація загроз.

Iefimova G.V., Klysiak M.D. Systematization of risks and threats to the economic security of the region in the process of decentralization. Review article.

The article presents the author's vision of definitions of threat, risk, danger and decentralization. The three most important blocks of the internal structure of the economic security of the region are revealed, the ways in which the economic security of the region is manifested, which must be ensured by a set of economic, environmental, legal, geopolitical and other conditions. The components of economic security at the regional level, as well as the range of threats, identification of which will reduce their negative impact are identified. According to the definition of threat, their classification by species is defined. Systematization of risks and threats to the economic security of regions in the context of decentralization is proposed.

Keywords: regional economic security, risks, threats, challenge, decentralization, systematization, methods, diagnostics, identification of threats.

Питання забезпечення економічної безпеки регіону має особливу актуальність у сучасному глобалізованому світі. На діяльність та розвиток економічних суб'єктів – країн, регіонів, підприємств – здійснюють вплив велика кількість чинників, як внутрішніх, так і зовнішніх. Процеси децентралізації економіки України зумовлюють формування нових господарських зв'язків та появу нових дестабілізуючих факторів для регіонів країни. Таким чином, відкриваються нові аспекти проблеми дослідження економічної безпеки регіонів для нашої країни, і вона набуває ще більшої актуальності. Під небезпекою взагалі в теорії розуміють об'єктивно існуючу можливість негативного впливу на соціальний організм, у результаті якого йому може бути заподіяний який-небудь збиток, шкода, що погіршує його стан, що додає його розвитку небажану динаміку або параметри. Джерелами небезпеки виступають умови і фактори, що приховують у собі і за певних умов виявляють ворожі наміри, шкідливі властивості, деструктивну природу для економічної системи. Рівень економічної безпеки регіону залежить від того, наскільки ефективно керівництво буде спроможне уникнути можливих загроз і ліквідувати шкідливі наслідки окремих негативних впливів зовнішнього та внутрішнього середовища, тобто система економічної безпеки має здійснювати систематизацію і класифікацію існуючих загроз і ризиків. Для того, щоб зусилля щодо запобігання виникненню або принаймні ослаблення шкідливого впливу загроз на економіку регіону виявилися адекватними, необхідно виділити типові їх види, визначити джерела виникнення, сфери прояву.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Питання економічної безпеки регіонів досліджували: М. Бабяк, Т. Васильців, О. Ляшенко, А. Мокрій, І. Недін, А. Сухоруков, Ю. Ткаченко, М. Філіпчук, D. Mammon, D. Van Thanh, Wimbush, S. Enders, Y. Kossele, T. Pacific; Shan, J. Li та багато інших науковців які визначили фактори, що впливають на економічну безпеку регіонів та аргументували багаторівневність її формування.

Метою дослідження є в дослідженні та систематизації ризиків і загроз економічної безпеки регіону в процесі децентралізації.

Матеріали та методи.

Разом з тим, невирішеною залишається частина проблеми, як стосується урахування сучасних особливостей економічного розвитку регіонів в контексті децентралізації, та визначення викликаних цими процесами ризиків і загроз для їхнього розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження

Економічна безпека регіону – це здатність регіональної економіки функціонувати в режимі розширеного відтворення, тобто стійкого економічного зростання, максимально забезпечувати прийнятні умови життя та розвитку особистості для більшості населення. Економічна безпека на регіональному рівні – це також спроможність економіки протистояти дестабілізуючій дії внутрішніх і зовнішніх соціально-економічних чинників, а також не створювати загрози для інших елементів регіону та зовнішнього середовища. Економічна безпека регіону – це діапазон рівнів економічних і соціальних показників, у межах яких регіон протягом довготривалого періоду розвивається стійко [1].

Децентралізація у загальному вигляді – це спосіб територіальної організації влади, при якому держава передає право на прийняття рішень з визначених питань або у визначеній сфері структурам локального чи регіонального рівня, що не входять у систему виконавчої влади і є відносно незалежними від неї. Під децентралізацією часто розуміється перерозподіл владних повноважень та обсягів компетенції між центральним та місцевими рівнями організації публічної влади із зміщенням акценту на місцевий рівень в частині здійснення заздалегідь окреслених і гарантованих державою функцій. Її визначають як один з ключових принципів розвитку демократії в державах Європейського Союзу і Ради Європи, основою їх регіональної політики [2]. Тобто держава передає право на прийняття рішень з визначених питань структурам регіонального рівня, в свою чергу на регіональному рівні влада повинна забезпечити економічну безпеку свого регіону. Але для забезпечення економічної безпеки слід знати які загрози та ризики можуть виникнути на їх шляху.

Для розуміння суті й необхідності класифікації загроз варто пояснити різницю між поняттями

«небезпека» та «загроза». Часто ці терміни вживаються разом, доповнюючи один одного. Разом з тим є певні відмінності в тлумаченні цих понять. Загальним в змісті загрози і небезпеки є їх можливість заподіяти той або інший збиток безпеці. Проте загроза завжди носить персоналізований, конкретно-адресний характер, що припускає наявність явних суб'єктів (джерела) загрози і об'єкту, на якого спрямована її дія. На відміну від загрози небезпека носить гіпотетичний, часто безадресний характер, її суб'єкт і об'єкт явно не виражені.

Таким чином, небезпека – це усвідомлювана ймовірність завдання шкоди об'єкту, обумовлена наявністю об'єктивних і суб'єктивних факторів, які її породжують. В контексті цього слід розрізняти безпеку як гіпотетичну відсутність небезпеки, самої можливості негативних впливів на об'єкт, і як реальну захищеність від небезпеки, здатність протистояти їй. Також можна виділити наступні види небезпеки:

- виклик – сукупність обставин, не обов'язково конкретно загрозового характеру, але, які безумовно потребують реагування на них (при відсутності реакції підприємства можливі як сприятливі, так і несприятливі для нього наслідки);
- неприйнятний ризик – можливість виникнення несприятливих наслідків для суб'єкта, що господарює, при сформованих зовнішніх і внутрішніх умовах (при відсутності реакції підприємства можливі несприятливі для нього наслідки);
- загроза – найбільш конкретна і безпосередня форма небезпеки, коли для суб'єкта економічних відносин обов'язково настануть несприятливі наслідки, якщо не застосувати ніяких заходів для їх запобігання. [14]

В цілому небезпека може характеризуватися наявністю загрози і ризику.

Загроза – ознака безпосередньої небезпеки нанесення збитку неточно визначеного змісту або тяжкості, можливості парирования якої точно не встановлені. Фактично, це будь-які обставини або події, що можуть бути причиною порушення політики безпеки інформації і/або нанесення збитків автоматизованій системі [15].

Якщо загроза – це ймовірна можливість перешкоди цілям та завданням суб'єктів господарювання, то ризик вимірює, оцінює цю загрозу, дає уявлення щодо математичного виразу ймовірності настання таких перешкод. [16]

Ризик – ознака потенційної небезпеки понести збиток певної тяжкості і змісту. Ризик може бути вимірний, тому заздалегідь можливо зробити прогноз та передбачити, який варіант буде перспективніше.

Економічна безпека регіону – це сукупність умов та факторів, які характеризують поточний стан економіки, стабільність, стійкість і поступальність її розвитку, що проявляється в наступному:

- можливість проводити власну економічну політику всередині країни;
- можливість урівноважено реагувати на різкі геополітичні зміни в країні;
- можливість здійснювати або хоча б почати здійснення суттєвих економічних заходів (не чекаючи допомоги з центру) при соціально вибухових ситуаціях на територіях, пов'язаних із локальними «економічними» хворобами;
- здатність стабільної підтримки відповідності існуючих на території економічних нормативів світової практиці, що дозволить зберегти чи відновити гідний рівень життя населення [3,4].

Традиційно, внутрішня структура економічної безпеки регіону як правило відображається через три найважливіші блоки:

- економічна незалежність, яка носить відносний характер через економіко-політичну залежність регіону від центру та взаємопов'язаність різних регіональних економік (в таких умовах економічна незалежність регіону свідчить про можливість контролю регіональної влади за регіональними ресурсами; досягнення такого рівня виробництва, ефективності і якості продукції, що забезпечує її конкурентоздатність та дозволяє на рівних умовах брати участь в міжрегіональній та міжнародній торгівлі, коопераційних зв'язках й обміні науково-технічними досягненнями);
- стабільність та стійкість регіональної економіки (що припускають захист власності всіх форм; створення надійних гарантій та сприятливих умов для підприємництва; стримування чинників, спроможних дестабілізувати ситуацію, таких як боротьба з кримінальними структурами в економіці, недопущення серйозних розривів у розподілі доходів, що загрожують викликати соціальні потрясіння, тощо);
- здатність до саморозвитку і прогресу (створення сприятливого клімату для інвестицій і інновацій, постійна модернізація та розширення виробництва, підвищення професійного рівня працівників тощо).

Таким чином, структура формування економічної безпеки регіонів повинна представляти собою комплекс економічних, екологічних, правових, геополітичних та інших умов, які покликані забезпечувати:

- захист життєво важливих інтересів країни та її територій щодо ресурсного потенціалу;
- передумови для збереження регіональних структур в умовах потенційної кризи та майбутнього розвитку;
- конкурентоспроможність регіонів на внутрішніх та світових ринках і стійкість

фінансового становища країни;

- створення внутрішньої і зовнішньої захисту від дестабілізуючих впливів;
 - забезпечення умов для сталого та нормального відтворення суспільних соціально-економічних процесів.
- До складових економічної безпеки на регіональному рівні відносять [3]:
- виробнича, яка характеризується наявністю ресурсної бази, умовами, що забезпечують інтеграційні процеси, сформованістю системи відтворення з урахування спеціалізації регіону;
 - фінансова, що характеризується стійкістю фінансової та регіональної бюджетної системи, здатністю забезпечити соціально-економічну стабільність і розвиток регіону;
 - науково-технічна – динамікою впровадження результатів НТП у соціально-економічну сферу, рівнем модернізації виробництва, кваліфікацією та чисельністю персоналу, зайнятого в наукових дослідженнях і розробках;
 - соціально-демографічна – рівнем соціальної диференціації суспільства, рівнем бідності, депопуляції населення, доступності освіти, культури, медичного обслуговування, житла, послуг зв'язку тощо;
 - реструктуризація регіонального ринку праці – галузевою регіональною спеціалізацією, зміною потреби у фахівцях відповідної кваліфікації, рівнем безробіття, системою завдань і функцій, що реалізуються спеціалістами;
 - громадська – у відсутності криміналізації суспільства, тіньової економіки, корупції тощо;
 - продовольча – рівнем забезпеченості регіону продовольством, якістю продуктів харчування;
 - екологічна – її порушення проявляються в перевищенні допустимих норм забруднення довкілля, у великих витратах на ліквідацію наслідків техногенних катастроф [5].

При плануванні заходів щодо збереження та підвищення рівня економічної безпеки важливим є класифікація загроз та ризиків. Причому саме в такому порядку, бо загрози є найбільш ймовірними небезпеками і їх якісний та кількісний аналіз необхідно здійснювати в першу чергу. Аналіз ризиків, очевидно, можна виконувати наступним кроком або паралельно з аналізом загроз. І це також є необхідним етапом забезпечення безпеки процесу реструктуризації, оскільки, якщо не враховувати ризики, то вони неминуче переростуть у реальну небезпеку – загрозу неефективності реструктуризації підприємства.

Загроза – можливий негативний (з позицій інтересів особи, суспільства або держави) вплив на самі економічні інтереси, умови і механізми їх реалізації, на систему відносин. Цей вплив може

бути здійснений різними чинниками і процесами (природними, соціальними і економічними) як реальними, такими, що вже існують, протікають, так і потенційними. Проте слід уточнити, що вплив на безпеку соціальної структури природних чинників (засуха, повінь, землетрус або інші катаклізми) виявляється в соціально-економічних наслідках, до яких вони призводять, в порушенні існуючої системи економічних відносин. Іншими словами, загрозою економічній безпеці є не самі по собі природні явища або техногенні чинники, а не вжиті заходи щодо забезпечення нейтралізації їх наслідків.

З цих позицій необхідно розглядати загрози не тільки як процеси, умови і чинники, але і як дії, направлені на зміну на гірше умов господарювання в регіоні. Конкретні дії, що перешкоджають процесу зростання економіки регіону, незалежно від того, усвідомлюють чи ні це особи або інші суб'єкти економічних відносин, представляють загрозу цьому процесу. Тому економічна загроза (або загроза економічній безпеці в цілому), має явно виражений суб'єктний характер. Тобто вона є виразом протидії окремих осіб, певних соціальних груп, суб'єктів господарювання або інших представників економічних відносин (держав, громадських організацій, партій й ін.) досягненню основної мети.

Практична цінність поняття загрози перш за все полягає в зручності його застосування. Ряд негативних явищ в економічній діяльності, що відповідають цьому визначенню, носить комплексний характер, багато з них типові, вже добре відомі, описані і класифіковані [6], що дозволяє зручно оперувати поняттям «загроза», ідентифікуючи ті чи інші явища або комплекси явищ як певні загрози.

Відповідно до визначення загроз як умов, чинників і дій (діяльності) і з урахуванням причин їх виникнення, вони можуть бути класифіковані за видами:

- загрози, що викликаються як природними, так і соціально-економічними процесами, що розвиваються об'єктивно;
- загрози, що викликаються певними економічними і соціальними діями.

Під факторами зовнішнього середовища розуміються такі дії, які направлені на економічну безпеку регіону ззовні та не залежать від нього. Економічні суб'єкти регіону можуть лише в більшому або меншому ступені впливати на наслідки впливу цих факторів. При цьому наслідками реалізації внутрішніх загроз можуть бути нанесення економічних збитків економіці регіону, витік або втрата інформаційних ресурсів (в тому числі відомостей, що становлять комерційну таємницю та/або конфіденційну інформацію), підлив її ділового іміджу в бізнес-колах, виникнення проблем у взаєминах з реальними і потенційними партнерами (аж до втрати важливих контрактів), конфліктних ситуацій з представниками кримінального

середовища, конкурентами, контролюючими та правоохоронними органами, виробничий травматизм або загибель персоналу тощо.

Відповідно до цього загрози можна класифікувати на внутрішні й зовнішні:

1. Внутрішні:

- корупція – використання особою наданих їй службових повноважень та пов'язаних з цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди такій особі або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних з цим можливостей [7].
- недосконалість законодавства України – недоопрацьована, прощена або не логічна система всіх правових норм, якими регулюються суспільні відносини в державі.
- застаріла матеріально-технічна база – це виробничі площі, матеріальні ресурси, засоби виробництва і документи, що використовуються суб'єктом господарювання у процесі вчинення певних дій щодо провадження господарської діяльності або видів господарської діяльності, які морально чи фізично застаріли.
- втрата професійних кадрів у галузі – дефіцит висококваліфікованих працівників, через їх імміграцію до країн з кращими умовами праці.
- недостатність підтримки від держави – це умови за яких економічна підтримка держави недостатньо для повноцінного розвитку регіону.
- низький рівень соціальних умов – низький рівень доходу населення та низький рівень життя, недостатня трудова мотивація.

2. Зовнішні:

- зовнішньо-політичні – конфлікти між країнами, сили спрямовані проти Українських регіонів.
- зовнішньо-економічні – зміна курсу валют, зміна вартості продукції, втрата інвесторів, дефіцит фінансових ресурсів, фінансово-економічні кризи у розвинутих країн.
- надзвичайні ситуації – глобальне потепління, небезпечні погодні умови.
- домінування розвинутих країн – так як Україна є країною, що розвивається, то вона підпорядковується правилам розвинутих країн.
- збільшення конкуренції – сучасний світ дуже стрімко розвивається, і нові технології, нові інновації вивчаються і продаються на ринку товарів та послуг як

українськими регіонами так і закордонними, таким чином конкуренція зростає.

Така класифікація дозволяє виділити методологічний підхід до визначення суб'єктів загроз за ознакою можливої активної або пасивної протидії їм, а також за методами і способами його реалізації з боку держави. Джерелами виникнення загроз першого виду є природні сили або чинники, протидія яким з боку підприємства може здійснюватися шляхом створення резервів, своєчасного надання допомоги постраждалим тощо. Суб'єктами чи «носіями» другої групи загроз є фізичні і юридичні особи, суб'єкти господарювання різних форм власності.

Слід відмітити три ознаки, не характерні для загроз економічній безпеці регіону:

- свідомий і корисливий характер;
- спрямованість дій на нанесення збитку;
- протиправний характер.

Виходячи з цього, потрібно окремо від оцінки економічної безпеки аналізувати об'єктивно ризиковані рішення керівництва та інших працівників, що здійснюють прийняття управлінських рішень, які можуть призвести до неефективності господарської діяльності. Такі рішення також, як і загрози, можуть привести до порушення рівноваги в системі, але це не стосується її економічної безпеки.

Ризики можна класифікувати так:

- Політичні – невдача політичної діяльності регіону, тобто неуспіх вжитих заходів і ступінь їх несприятливих наслідків.
- Соціальні – втрата заробітку або трудового доходу, працевоздатність.
- Військові – воєнний стан, військовий конфлікт.
- Технологічні – низькі технологічні можливості виробництва, значний моральний і фізичний знос основних фондів
- Виробничі – скорочення збуту продукції, зростання питомих витрат, зростання фонду оплати праці, зростання податкових платежів, незабезпеченість робочою силою необхідної кваліфікації.
- Фінансово-економічні – непогашення кредитів та несплати процентів за ними, різкі зміни процентних ставок для отримання кредитів; інфляція, зміни курсів валют, зміна в інвестиційної діяльності та курсової вартості цінних паперів, втрата інвесторів.

Джерелами даних про безпеку економічної діяльності в регіоні може служити різноманітна інформація з відкритих джерел, наукових робіт, маркетингова аналітика й інші дослідницькі роботи в цій області. Якісний аналіз застосовують для збору інформації про безпеку. При цьому можуть застосовуватися різні підходи (табл. 1).

Таблиця 1. Методи виявлення та систематизації загроз в діагностиці економічної безпеки регіону

Метод	Суть аналізу	Результат застосування	Примітки
1	2	3	4
Аналіз документації (Documentation reviews)	Аналіз небезпек, які мали місце в минулому, та способів їх нейтралізації, ефективність способів нейтралізації загроз, помилки, виявлені можливі небезпеки за сферами діяльності	Формування бази даних загроз за сферами діяльності та центрами їх виникнення, переліку внутрішніх для регіону загроз і ризиків	Відповідно до структури економіки регіону, керівництво його підрозділів і сфер діяльності відповідатиме за нейтралізацію відповідних загроз і ризиків, коригуючи свою діяльність зі службою безпеки і керівництвом
Опитування експертів (Expert survey)	Ідентифікація і оцінка зовнішніх загроз і ризиків виходячи зі знань і досвіду відповідних кваліфікованих фахівців та наявної інформації	Перелік зовнішніх загроз та їх характеристика	Зовнішні небезпеки не контролюються системою і спеціалісти з управління безпечним розвитком та інші керівники можуть не бути достатньо компетентні щодо джерел виникнення таких небезпек
Контрольні списки (Checklists)	Ідентифікації небезпек діяльності	Вибірка внутрішніх і зовнішніх загроз і ризиків	Недостатньо розвинутий
Картки Кроуфорда (Crawford slip)	Визначення явних і прихованих загроз та ризиків діяльності, або просто для збору ідей	Перелік загроз і ризиків за різними ознаками та їх ранжування, формування бази даних по небезпекам	Можна використовувати для формування переліку загроз і ризиків в різних сферах діяльності, як початковий крок в створенні база даних по небезпекам на етапі формування концепції системи економічної безпеки регіону та періодично з метою перегляду переліку небезпек

Продовження таблиці 1.

1	2	3	4
Мозковий штурм (Brainstorming)	Ідентифікації ризиків і загроз	Первинний перелік можливих небезпек для подальшого відбору і аналізу та їх характеристика	Є продовженням перших двох методів ідентифікації небезпек
Метод Delphi (Memod Delphi)			Дозволяє позбутися недоліків мозкового штурму. Використовувати для аналізу небезпек не доцільно часто через високі витрати часу та коштів
Метод номінальної групи (Nominal group technique)	Ідентифікація і ранжування небезпек в порядку їх важливості. Попередня оцінка наслідків	Впорядкований за рівнем небезпечності та значимості перелік ризиків і загроз	Можна використовувати частіше методу Delphi та мозкового штурму з тим же результатом
Ідентифікація головної причини (Root cause identification)	Виявлення головних причин неправильної роботи, що піддаються ідентифікації і управлінню	Перелік симптомів	Даний метод підходить для більш глибокого всебічного аналізу тих чи інших небезпек, усунути які не вдається протягом певного часу
Методи з використанням діаграм (Methods diagrams)	Якщо декілька загроз в сукупності породжують основну небезпеку, визначення вкладу кожного виду загроз в основну, їх структура, якщо вони породжуються сукупністю інших	Ієрархія небезпек. Точки для ідентифікації загроз	Даний метод підходить для більш детального аналізу тих чи інших небезпек

Джерело: Власна розробка авторів.

Виявлення потенційних і реальних небезпек і загроз пропонуємо називати далі ідентифікацією. Ідентифікація потенційних і реальних небезпек і загроз – це ітеративний процес, який періодично повторюється, оскільки в процесі реструктуризації підприємства можуть виникати нові загрози, змінюватися їх характеристики. Початкові дані для виявлення і опису характеристик загроз продукуються різними джерелами [13]. В першу чергу це база знань підприємства, оскільки аналіз результатів діяльності за попередні періоди дозволяють виявити багато проблем, які існували в минулому і за методом аналогії спроектувати їх на період проведення реструктуризації.

Ідентифікація загроз за факторами ризику неефективної реструктуризації та виявлення їх негативних наслідків дасть змогу розробити конкретні заходи щодо усунення цих загроз при

розробці та реалізації заходів реструктуризації суднобудівного підприємства. Дуже важливим є використання розробленої класифікації для діагностики рівня економічної безпеки суднобудівного підприємства в процесі реструктуризації з метою реалізації системного підходу до її проведення.

Використання перерахованих вище методів (доцільніше – їх поєднання) повною мірою дозволяють сформувати базу даних за всіма (чи якомога більшої їх кількості) небезпеками економічної діяльності – загрозам та ризикам з їх докладною характеристикою. Результатом ідентифікації загроз повинен стати їх список з описом основних характеристик: джерел небезпек, умов, наслідків впливу і можливих збитків (табл. 2)

Таблиця 2. Форма карти ідентифікації загроз економічній діяльності в регіоні

Причина	Умови	Наслідки	Збиток
Плинність кадрів	Часта зміна учасників діяльності	Низька продуктивність праці	Затримки в термінах реалізації завдань і додаткові працевитрати
....

Джерело: Власна розробка авторів.

Після ідентифікації загроз слідує процес їх якісного аналізу. Він повинен включати детальну характеристику небезпек, їх групування, визначення переліку заходів щодо захисту. При аналізі вірогідності і впливу передбачається, що ніяких заходів щодо управління економічною безпекою регіону в процесі децентралізації не виконується. Варто відмітити, що процес

управління економічною безпекою регіону в процесі децентралізації вимагатиме постійного моніторингу складу небезпек. Час від часу пропонується переглядати перелік загроз, використовуючи, наприклад метод номінальної групи чи картки Кроуфорда. Результати якісного аналізу використовуються в ході подальшого планування господарської діяльності в регіоні, але

як правило, вже в процесі ідентифікації небезпек приховано розробляються заходи щодо їх нейтралізації або зменшення негативного впливу на результати реструктуризації.

Висновки

В процесі децентралізації виникають загрози економічній безпеці регіонів і постає необхідність запобігати їх впливу або, принаймні, зменшувати негативні наслідки. Зовнішні загрози економічній безпеці суб'єкт не може контролювати, а може лише запобігати наслідкам або усувати їх. Внутрішні загрози можливо передбачити та вжити превентивних заходів. Ризики в процесі

децентралізації піддаються ідентифікації та трансформації, існують методи та процедури подолання, для чого необхідно класифікувати їх за джерелами виникнення. Пропонується ідентифікувати загрози і ризики за причинами і умовами виникнення, можливими наслідками та збитками. Отже структури регіонального рівня повинні вчасно, компетентно і скоординовано реагувати на появу загроз та управляти можливими ризиками для підвищення економічної безпеки регіону в процесі децентралізації.

Abstract

In today's context, the problem of regional economic security is urgent, as there are many different external and internal risks, and the economic environment hides numerous threats. This necessitates the timely identification of the risks and threats posed by the decentralization process.

The purpose of the work is to investigate and systematize the risks and threats to the economic security of the region in the process of decentralization.

Decentralization in the article is seen as a transfer of significant powers and budgets from state bodies to local governments. Economic security of the region is a set of properties of the state of the economic system that provide opportunities to achieve the goals of the whole system. The internal structure of economic security of a region is reflected through three blocks: economic independence, stability and sustainability of the regional economy, ability to self-development and progress. Threats are any or all of the factors that may have an adverse effect on the region's economic security.

Risk classification was conducted by sources, by types of risk factors, by scale, by magnitude. In turn, the threats were classified as being caused by both natural and socio-economic processes that are developing objectively; and those triggered by certain economic and social actions. On this basis, it is proposed to classify threats into internal and external. And the risks are distinguished by types: political, military, social, technological, industrial and financial-economic.

The methodological approaches of detection and systematization of threats in diagnostics of economic security of the region by methods, essence of analysis, results of application and with notes are generalized.

Methodological approaches to the identification of risks and threats have been systematized in order to identify their negative consequences, which will allow the development of specific measures to eliminate these threats. The form of the card of identification of threats of economic activity in the region for reasons, conditions, consequences and losses is offered.

As a result, it was concluded that in a decentralized environment, external threats cannot be controlled and corrected by the entity, and internal threats can be anticipated and prevented and eliminated. Risks in the process of decentralization are subject to identification and transformation, and there are methods and procedures to overcome them. Thus, regional-level structures must manage, in a timely and competent manner, the possible risks to enhance the economic security of the region in the process of decentralization.

Список літератури:

1. Найденов Н. Д. Основные понятия менеджмента: глоссарий / Н. Д. Найденов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://vocabulary.ru/dictionary/916/word/yekonomicheskaja-bezopasnost-regiona>
2. Корявец М. А. Роль децентралізації для регіонального розвитку в Україні / М.А. Корявец // - Режим доступу: <http://pfrs.org/publikatsiji/item/31-rol-detsentralizatsii-dlia-rehionalnoho-rozvytku-v-ukraini.html>
3. Свердан М.М. Регіональна економіка та економічна безпека регіону / М.М. Свердан // Науковий вісник Херсонського державного університету, 2013. – Вис. 1. – С. 46-52.
4. Антошкін В.К. Економічна та національна безпека регіонів / В.К. Антошкін // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу, 2014. № 2 (26). – С. 108-109.
5. Флейчук М. І. Методичні аспекти аналізу рівня економічної безпеки регіону / М. І. Флейчук, М. Д. Янків // Вісник ЛКА. Серія : Економіка. – Вип. 23. – 2006. – С. 40–47.
6. Сумкова Л. В. Економічна безпека регіону. / Л. В. Сумкова // Вісник приазовського державного технічного університету. Серія: Економічні науки. - 2014р. - Вип. 27. - С. 63-69.

7. Про засади запобігання та протидії корупції: Закон України від 11.06.2009 № 1506-VI // Відомості Верховної Ради України.- 2009.- №45.-ст.188
8. Mamoon, Dawood. Economic security, well functioning courts and a good government. *International Journal of Social Economics*, 2012. – 39.8. – P. 587-611.
9. Van Thanh, Do. Macro-econometric model for medium-term socio-economic development planning in Vietnam. Part 1: Structure of the model. *Economy of region*, 2019. – 1.1. – P. 121-136.
10. Wimbush, S. Enders; Tsereteli, Mamuka. Economic security and national security: Connected in Georgia. *Asia-Caucasus Analyst, Bi-Weekly Briefing*, 2008. – 10.2. – P. 23.
11. Yapatake Kossele, Thales Pacific; Shan, Li Jin. Economic Security and the Political Governance Crisis in Central African Republic. *African Development Review*, 2018. – 30.4. – P. 462-477.
12. Філіппова С. В. , Волощук Л. О. , Черкасова С. О. . Економічна безпека підприємств реального сектору економіки в умовах вартісно-орієнтованого управління: монографія / С. В. Філіппова, Л. О. Волощук, С. О. Черкасова / під заг. ред. С. В Філіппової. – Одеса : ФОП Бондаренко М. О., 2015. – 196 с.
13. Єфімова Г. В., Марущак С. М. Систематизація та ідентифікація загроз діяльності підприємства як передумова управління його економічною безпекою / Г.В.Єфімова, С.М.Марущак // Вісник соціально-економічних досліджень. Збірник наукових праць Одеського національного економічного університету. – Одеса: ОНЕУ, 2013. – Вип. 1 – С. 77-85.
14. Судакова О.І. Теоретичні основи вимірювання рівня економічної безпеки підприємства / О. І. Судакова // Актуальні проблеми сучасної науки, - 2008. - № 14. - Режим доступу: http://www.rusnauka.com/14_APSN_2008/Economics/32612.doc.htm
15. Марущак С. М. Комплексна оцінка ризику в процесі забезпечення економічної безпеки підприємства / С. М. Марущак // 2008.- Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DO WNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Npchduec_2008_99_86_21.pdf
16. Суханова Н. В. Ризики, загрози та небезпеки в управлінні діяльністю підприємства в кризових умовах: спільні риси та відмінності / Н. В. Суханова // Ефективна економіка, - 2011. - №12 - Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2544>.

References:

1. Naydenov. N.D. (2007) Basic concepts of management: a glossary. Retrieved from: <http://vocable.ru/dictionary/916/word/yekonomicheskaja-bezopasnost-regiona> [in Ukrainian].
2. Koryavets M.A. (2013) The role of decentralization for regional development in Ukraine. Retrieved from:<http://pfirs.org/publications/item/31-rol-detsentralizatsii-dlia-rehionalnoho-rozvytku-v-ukraini.html> [in Ukrainian].
3. Sverdau M.M. (2013) Regional economy and economic security of the region. *Scientific Bulletin of Kherson State University*, 1, 46-52. [in Ukrainian].
4. Antoshkin V.K. (2014) Economic and national security of the regions. *Bulletin of the Berdyansk University of Management and Business*, 2 (26), 108-109 [in Ukrainian].
5. Yankov M.D., Flaychuk M.I. (2006) Methodical aspects of the analysis of economic security of the region LCA Bulletin. Series: *Economics*. 23, 40-47 [in Ukrainian].
6. Sumkova L.V. (2014) Economic security of the region. *Bulletin of the Priazovsk State Technical University. Series: Economic Sciences.*, 27, 63-69 [in Ukrainian].
7. Law of Ukraine on the Principles of Prevention and Countering Corruption № 1506-VI (2009, June 11). *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 45, 188 [in Ukrainian].
8. Mamoon, Dawood (2012) Economic security, well functioning courts and a good government. *International Journal of Social Economics*, 39.8, 587-611 [in English].
9. Van Thanh, Do (2019) Macro-econometric model for medium-term socio-economic development planning in Vietnam. Part 1: Structure of the model. *Economy of region*, 1.1, 121-136 [in English].
10. Wimbush, S. Enders; Tsereteli, Mamuka. (2008) Economic security and national security: Connected in Georgia. *Asia-Caucasus Analyst, Bi-Weekly Briefing*, 10.2, 23 [in English].
11. Yapatake Kossele, Thales Pacific; Shan, Li Jin. (2018) Economic Security and the Political Governance Crisis in Central African Republic. *African Development Review*, 30.4, 462-477 [in English].
12. Filippova S.V., Voloshchuk L.O., Cherkasova S.O.. (2015) Economic security of enterprises of the real sector of the economy in terms of value-oriented management: monograph under the head. ed. S. In Filippova, 196 [in Ukrainian].
13. Iefimova G.V., Marushchak S.M. (2013) Systematization and identification of threats to the activity of the enterprise as a prerequisite for managing its economic security. *Bulletin of socio-economic research: Collection of scientific papers of the Odessa National Economic University*, (pp. 77-85). - Odessa: ONEU [in Ukrainian].

14. Sudakova O.I. (2008) Theoretical bases for measuring the level of economic security of the enterprise, Retrieved from: http://www.rusnauka.com/14_APSN_2008/Economics/32612.doc.htm [in Ukrainian].
15. Marushchak, S.M. (2008) Complex risk assessment in the process of ensuring the economic security of the enterprise. Retrieved from: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Npchduec_2008_99_86_21.pdf [in Ukrainian].
16. Sukhanova N.V. (2011) Risks, threats and dangers in managing the activity of an enterprise in crisis conditions: common features and differences, Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2544> [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Єфімова Г.В. Систематизація загроз і ризиків економічної безпеки регіону в процесі децентралізації. / Г.В. Єфімова, М.Д. Клисяк // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2019. – № 6 (46). – С. 5-13. – Режим доступу до журн.: <https://economics.opu.ua/files/archive/2019/No6/5.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.3881946

Reference a Journal Article:

Iefimova G.V., Klysiak M.D. Systematization of risks and threats to the economic security of the region in the process of decentralization / G.V. Iefimova, M.D. Klysiak // *Economics: time realities. Scientific journal.* – 2019. – № 6 (46). – P. 5-13. – Retrieved from <https://economics.opu.ua/files/archive/2019/No6/5.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.3881946

